

April 2023

Ramowa konwencja o ograniczeniu użycia tytoniu (FCTC) i konferencja stron (COP): dokument objaśniający.

Aktualizacja: kwiecień 2023 r.

W dniach 20–25 listopada 2023 r. delegacje rządowe z całego świata spotkają się w Panamie, aby podczas dziesiątego spotkania konferencji stron (Conference of the Parties – COP) ramowej konwencji o ograniczeniu użycia tytoniu (Framework Convention on Tobacco Control – FCTC) omówić kwestie związane z polityką dotyczącą wyrobów tytoniowych i nikotynowych. Decyzje podejmowane przy okazji wspomnianych spotkań mają wpływ na sposób wdrażania polityki ograniczania konsumpcji tytoniu na poziomie krajowym. Ponadto w ogromnym stopniu wpływają na przyszłość bezpieczniejszych wyrobów nikotynowych, takich jak e-papierosy, snus, woreczki nikotynowe oraz produkty tytoniowe oparte na podgrzewaniu tytoniu. Zapewnienie konsumentom dostępu do tych produktów w sposób zasadniczy przyczyni się do wykorzystania potencjału zdrowia publicznego w zakresie redukcji szkód wywołanych paleniem tytoniu na potrzeby globalnej walki ze schorzeniami oraz zgonami wywołanymi konsumpcją tytoniu.

Niniejszy dokument informacyjny GSTHR wyjaśnia, czym jest ramowa konwencja o ograniczeniu użycia tytoniu, oraz do czego służą i w jaki sposób odbywają się spotkania COP. Na koniec przedstawimy wstępne uwagi na temat nadchodzącego spotkania COP 10, dotyczące dyskusji, które mogą mieć znaczenie dla bezpieczniejszych wyrobów nikotynowych.

Czym jest ramowa konwencja?

Traktat to w powszechnym rozumieniu wiążąca, sformalizowana umowa, nawiązana pomiędzy co najmniej 2 państwami, nakładająca zobowiązania dotyczące interesów krajowych. Jednak w przypadku niektórych kwestii o charakterze globalnym trudno osiągnąć konsensus co do brzmienia nadrzędnego traktatu, który zobowiązywałby wszystkie zaangażowane kraje. Tymczasem ramowa konwencja nakłada zobowiązania o bardziej ogólnym charakterze i pozostawia określenie konkretnych działań i celów kolejnym, bardziej szczegółowym umowom (zwyczajowo nazywanym **protokołami**) lub legislacji krajowej.

Model ramowy zastosowano w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu oraz ramowej konwencji o ograniczeniu użycia tytoniu.

Czym jest ramowa konwencja o ograniczeniu użycia tytoniu (FCTC)?

FCTC to traktat, który został opracowany w związku z międzynarodowym charakterem zagrożeń dla zdrowia publicznego wynikających z konsumpcji i palenia wyrobów tytoniowych.ⁱⁱ Był to pierwszy traktat wynegocjowany pod auspicjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Po czterech latach negocjacji ramowa konwencja WHO o ograniczaniu użycia tytoniu została przyjęta przez Światowe Zgromadzenie Zdrowia 21 maja 2003 r. i weszła w życie 27 lutego 2005 r. Treść konwencji można znaleźć [tutaj](#).ⁱⁱⁱ Traktat zawiera w swojej treści szereg wytycznych.^{iv}

Do tej pory 182 państwa podpisały i ratyfikowały FCTC,^v tj. zatwierdziły konwencję na poziomie krajowym. Wspomniane państwa określone są **stronami** konwencji. Sześć państw podpisało konwencję, ale jej nie ratyfikowało. Dziewięć nie podpisało, ani nie ratyfikowało konwencji. Paradoksalnie, kilka stron konwencji ma monopol na wyroby tytoniowe lub posiada znaczne udziały w lokalnych lub państwowych firmach zajmujących się ich produkcją.

Preambuła do FCTC zawiera kilka punktów opisujących stan faktyczny (nadających kontekst konwencji), w których wskazano na potrzebę redukcji liczby zgonów i chorób spowodowanych konsumpcją tytoniu. Punkty zawarte w preambule przedstawiono w kontekście powszechnego prawa do zdrowia. Przytoczymy przykładowe fragmenty odnoszące się do nastrojów i motywacji stron konwencji:

- » *Odzwierciedlając troskę, z jaką wspólnota międzynarodowa traktuje zgubne, występujące na całym świecie (...) konsekwencje (...) narażenia na dym tytoniowy*
- » *Poważnie zaniepokojone wzrostem konsumpcji (...) na świecie, a w szczególności krajach rozwijających się*
- » *Przypominając artykuł 12 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych (...), który głosi, że każdy ma prawo do osiągnięcia najwyższego możliwego poziomu zdrowia psychicznego i fizycznego*
- » *Zdecydowane promować środki ograniczenia użycia tytoniu w oparciu o aktualne i stosowne względy natury naukowej, technicznej i ekonomicznej*

Co obejmuje FCTC?

Postanowienia FCTC zostały ujęte w szeregu artykułów.

Zakres konwencji został określony w art. 1.d, który definiuje ograniczanie konsumpcji tytoniu jako „zbiór strategii ograniczenia popytu, podaży i szkodliwego działania, których celem jest poprawa stanu

zdrowia ludności poprzez eliminowanie lub zmniejszanie konsumpcji wyrobów tytoniowych i narażenia na dym tytoniowy”.

Artykuł 5.3 z kolei podkreśla, że „przy określaniu i wdrażaniu swoich polityk zdrowia publicznego w odniesieniu do ograniczenia użycia tytoniu, Strony będą działać na rzecz ochrony takich polityk przed wpływem interesów handlowych i innych żywotnych interesów przemysłu tytoniowego, zgodnie z przepisami prawa krajowego”.

Kolejne artykuły dotyczą środków uznanych za niezbędne w celu ograniczenia popytu na wyroby tytoniowe oraz ich podaży.

Żaden z artykułów nie odnosi się bezpośrednio do redukcji szkód.

Środki dotyczące ograniczania popytu na tytoń:

- Artykuł 6: Środki cenowe i podatkowe ograniczające popyt na tytoń
- Artykuł 7: Pozacenowe środki ograniczające popyt na tytoń
- Artykuł 8: Ochrona przed narażeniem na dym tytoniowy
- Artykuł 9: Przepisy nt. składu wyrobów tytoniowych
- Artykuł 10: Przepisy nt. informacji jawnych o wyrobach tytoniowych
- Artykuł 11: Pakowanie i oznakowanie wyrobów tytoniowych
- Artykuł 12: Edukacja, komunikacja, szkolenie i świadomość społeczna
- Artykuł 13: Reklama, promocja i sponsorowanie wyrobów tytoniowych
- Artykuł 14: Środki ograniczania popytu dotyczące uzależnienia od tytoniu i zerwania z nałogiem

Środki dotyczące ograniczenia podaży wyrobów tytoniowych:

- Artykuł 15: Nielegalny obrót wyrobami tytoniowymi
- Artykuł 16: Sprzedaż wyrobów tytoniowych osobom nieletnim i przez osoby nieletnie
- Artykuł 17: Zapewnienie wsparcia dla ekonomicznie uzasadnionych działań alternatywnych
- Artykuł 18: Ochrona środowiska i zdrowia ludzi

Czym jest konferencja stron (COP)?

Konferencja stron (COP) stanowi organ nadzorujący konwencję. Konferencje odbywają się co dwa lata. W ich trakcie strony prowadzą dyskusje i negocjacje, a także podejmują decyzje dotyczące wdrażania FCTC oraz międzynarodowych środków ograniczających konsumpcję tytoniu.

Kto uczestniczy w spotkaniu COP?

Decydentami są strony konwencji. Strony (państwa, które podpisały i ratyfikowały FCTC, lub które przystąpiły do FCTC) mogą brać aktywny udział w dyskusjach i podejmowaniu decyzji. Sygnatariusze (kraje, które podpisały, ale nie ratyfikowały konwencji) mają status obserwatorów i mogą zabierać głos w dyskusji; są to: USA, Argentyna, Maroko, Kuba, Szwajcaria i Dominikana.

Stanowiska zajmowane przez strony najczęściej omawiane są na długo przed COP, a kraje o podobnych poglądach oraz Światowa Organizacja Zdrowia starają się osiągnąć porozumienie i budować koalicje. Duża część dyskusji i ustalania dalszego kierunku odbywa się na spotkaniach „przedkonferencyjnych”, które WHO organizuje wraz z sekretariatem FCTC w każdym z sześciu regionów Światowej Organizacji Zdrowia (Afryka, Ameryka, Europa, Zachodni Pacyfik, Azja Południowo-Wschodnia i Wschodni Region Morza Śródziemnego). Strony mogą wypowiadać się podczas konferencji stron we własnym imieniu,

ale najczęściej jedno z państw zostaje wybrane do reprezentacji całego regionu. Unia Europejska ma własne procedury w tym zakresie, a Grupa Robocza ds. Zdrowia Publicznego jeszcze przed konferencją spotyka się w celu omówienia agendy konferencji stron i wypracowania stanowiska w sprawie polityki, określanego jako „wspólne stanowisko UE” (mandat Komisji Europejskiej do przedstawienia jednolitego stanowiska 27 państw członkowskich UE).

W skład delegacji wchodzi przede wszystkim przedstawiciele służby zdrowia, choć mogą w nich uczestniczyć także przedstawiciele innych resortów krajowych, np. ministerstwa finansów, gospodarki i handlu. W delegacjach mogą być również reprezentowane organizacje pozarządowe (NGO) i specjaliści z danej dziedziny.

Na spotkaniach COP decyzje podejmowane są w drodze konsensusu i choć określono procedurę głosowania jeszcze nigdy z niej nie skorzystano. Teoretycznie każda strona ma takie samo znaczenie, ale te, które głośniejszym wyrażają swoje zdanie, mają największy wpływ na podejmowane decyzje.

Organy, które wnoszą wkład do posiedzeń COP

Chociaż ostatecznymi decydentami są strony konwencji, szereg innych instytucji ma istotny wpływ na agendę, ton i treść spotkania, a także to, jakie dokumenty zostaną przedstawione.

Sekretariat FCTC

Rolą sekretariatu FCTC^{vi} jest wspieranie i realizowanie działań COP pomiędzy posiedzeniami.

Choć w teorii jest to jedynie organ nadzorujący COP, odgrywa ważną rolę w ustalaniu ostatecznego kształtu agendy, a także przy nadawaniu kierunku prowadzonej polityki. Sekretariat organizuje dużą część spotkań, które odbywają się pomiędzy poszczególnymi konferencjami stron, zapewnia stosowne agendy i dokumenty, a ponadto odgrywa istotną rolę w promowaniu założeń i celów FCTC na forum ONZ. Wspomaga również działalność centrów wiedzy FCTC.^{vii}

Sekretariat finansują strony konwencji, zarówno w formie ustalonych składek na podstawową działalność sekretariatu, a także składek dobrowolnych, przeznaczanych na konkretne projekty. Kwoty ustalane są zgodnie ze wzorem uwzględniającym produkt krajowy brutto (PKB).

Światowa Organizacja Zdrowia

Sekretariat FCTC ma swoją siedzibę w budynku WHO.

Duża część dokumentacji, która stanowi źródło informacji dla COP, pochodzi od WHO, np. sprawozdanie dotyczące badań i dowodów związanych z nowymi i opracowywanymi wyrobami tytoniowymi^{viii} oraz sprawozdania grupy badawczej WHO ds. regulacji wyrobów tytoniowych (TobRegNet).^{xix} Kolejny raport pochodzi z Tobacco Laboratory Network (TobLabNet)^x, globalnej sieci laboratoriów, które opracowują standardowe metody badania i opomiarowania wyrobów tytoniowych.

Biuro konferencji stron

Na zakończenie każdej konferencji, strony wybierają sześciu członków biura COP^{xi}. Członkowie biura spotykają się regularnie, by wspólnie zająć się przygotowaniem pod kolejną sesję COP. Ponadto:

- » nadzorują prace realizowane pomiędzy sesjami, w tym działalność grup roboczych / grup ekspertów;
- » konsultują się z sekretariatem FCTC w celu określenia agendy sesji COP;
- » udzielają sekretariatowi wskazówek w zakresie przygotowania sprawozdań, zaleceń i projektów decyzji przedstawianych na konferencji stron;

- » przeglądają wnioski organizacji pozarządowych i międzyrządowych o przyznanie statusu obserwatora;
- » współpracują z koordynatorami regionalnymi i sekretariatem FCTC, zarówno przed konferencją, jak i w jej trakcie.

Obecnymi członkami biura są: **Region Afryki** – Zandile Dhlamini (Eswatini), **Region Ameryk** – dr Marcos Dotta (Urugwaj), **Region Europy** – Roland Driece (Holandia), **Region Zachodniego Pacyfiku** – Karlie Brown (Australia), **Region Azji Południowo-Wschodniej** – dr Alan Ludowyke (Sri Lanka), **Wschodni Region Morza Śródziemnego** – dr Jawad Al-Lawati (Oman).

Biuro przekazuje informacje regionalnym koordynatorom, którzy są odpowiedzialni za kontakt ze stronami konwencji. Poprzednie posiedzenie COP może upoważnić biuro do aktualizacji konkretnego sprawozdania lub zestawu sprawozdań, lub ewentualnie do zlecenia sporządzenia nowego. We wspomniane działania mogą zostać zaangażowani eksperci, jednak powinny również obejmować konsultacje ze stronami za pośrednictwem grup regionalnych na potrzeby pozyskania danych krajowych, które zostaną uwzględnione w sprawozdaniu.

Regionalni koordynatorzy WHO

Podobnie jak w przypadku biura, koordynatorów regionalnych wybiera się podczas konferencji stron. Koordynatorzy regionalni obserwują posiedzenia biura i pełnią następujące funkcje:

- » współpraca z przedstawicielem biura reprezentującym dany region oraz pomoc w prowadzeniu konsultacji ze stronami w regionie pomiędzy sesjami COP – celem tych działań jest informowanie biura, a także informowanie stron o działaniach podejmowanych przez biuro;
- » przyjmowanie dokumentów roboczych lub propozycji biura i dopilnowanie, by zostały przekazane stronom w regionie;
- » zbieranie i przekazywanie przedstawicielowi biura uwag do wspomnianych dokumentów lub propozycji;
- » rola kanału wymiany informacji, włącznie z dystrybucją zaproszeń na spotkania dotyczące wdrażania konwencji, oraz koordynacja działań z pozostałymi koordynatorami regionalnymi.

Obecnymi koordynatorami regionalnymi są: **Region Afryki** – Theophile Olivier Bosse (Kamerun), **Region Ameryk** – Kemba Anderson-Golhor (Kanada), **Wschodni Region Morza Śródziemnego** – dr Baseer Achakzai (Pakistan), **Region Europejski** – dr Peyman Altan (Turcja), **Region Azji Południowo-Wschodniej** – dr Chayan Sittibusaya (Tajlandia), **Region Zachodniego Pacyfiku** – dr Nor Aryana Hassan (Malezja).^{xii}

Jak wyglądają spotkania konferencji stron?

Spotkanie rozpoczyna się od przyjęcia agendy. Następnie odbywa się sesja plenarna, która stanowi wprowadzenie do COP, i koncentruje się na temacie sesji oraz oświadczeniach stron dotyczących globalnego postępu wdrażania ramowej konwencji o ograniczeniu użycia tytoniu. W kolejnym etapie zgromadzenie dzieli się na dwie grupy zajmujące się głównymi kwestiami. Komitet A koncentruje się na sprawach politycznych, a Komitet B na administracyjnych, z uwzględnieniem finansowania.

Wszystkie sprawozdania przedłożone do rozpatrzenia przez COP muszą zostać publicznie udostępnione sześćdziesiąt dni przed posiedzeniem. Komitet A rozpatruje przedłożone sprawozdania, które mogą zawierać dołączony projekt noty decyzyjnej. Następnie odbywa się dyskusja, w ramach której rozpatruje się raport, a także projekt decyzji (o ile został załączony). Jeżeli projekt noty decyzyjnej nie został załączony do sprawozdania, zostanie sporządzony i omówiony na sali. W przypadku, gdy nikt nie zgłosi sprzeciwu wobec sprawozdania ani projektu decyzji, całość zostaje włączona do polityki COP.

Jeśli jednak pojawi się choć jeden głos sprzeciwu ze strony któregoś z państw, odbywa się kolejna runda dyskusji, która może zmienić brzmienie decyzji. Proces może być powtarzany kilka razy, do momentu wycofania sprzeciwu. Jeżeli do tego nie dojdzie, przewodniczący posiedzenia może albo poprosić komisję B o rozpatrzenie sprawy, albo po prostu ją przeforsować, wychodząc z założenia, że nie można pozwolić, aby jeden sprzeciw wstrzymywał cały proces.

Jeżeli kilka krajów zgłosi swoje zastrzeżenia i nie uda się ich rozstrzygnąć, przewodniczący może wnioskować o powołanie grupy redakcyjnej, która zajmie się rozstrzygnięciem kwestii spornych. Grupy redakcyjne spotykają się poza godzinami pracy sesji konferencji stron, bez udziału tłumaczy i pod przewodnictwem strony, która pełni rolę przewodniczącego.

Codziennie rano grupy regionalne zbierają się, aby omówić agendę dnia, a także wszelkie decyzje podjęte przez grupy redakcyjne. W tym momencie zgromadzenie może zacząć wywierać wyraźną presję na strony, które nie chcą się podporządkować, między innymi w formie komentarzy publikowanych w codziennym biuletynie COP.

Jacy obserwatorzy niepaństwowi uczestniczą w konferencji stron?

Status obserwatora ma szereg międzynarodowych organizacji międzyrządowych (IGO),^{xiii} np. Grupa Banku Światowego i Międzynarodowa Organizacja Pracy.

Preambuła FCTC podkreśla „szczególny wkład organizacji pozarządowych i innych członków społeczeństwa obywatelskiego (...) w działania na rzecz ograniczenia użycia tytoniu podejmowane na szczeblu krajowym i międzynarodowym (...)”. Wnioski organizacji pozarządowych o status obserwatora^{xiv} rozpatrywane są przez sekretariat FCTC, który wydaje zalecenia, natomiast ostateczne decyzje podejmuje COP. Listę akredytowanych organizacji pozarządowych można znaleźć [tutaj](#).^{xv}

Mniejsze antytytoniowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą przystąpić do centralnej organizacji koordynującej NGO zajmujące się ograniczaniem konsumpcji tytoniu, która wcześniej znana była jako Porozumienie na rzecz Ramowej Konwencji (Framework Convention Alliance – FCA), a obecnie nosi nazwę Globalnego Sojuszu na rzecz Ograniczania Konsumpcji Tytoniu (Global Alliance for Tobacco Control – GATC).^{xvi} Do tej pory członkostwo w Sojuszu przyznawano wyłącznie tym organizacjom pozarządowym, które reprezentowały stanowisko zgodne z przeważającym poglądem w sprawie ograniczania konsumpcji tytoniu.

Podmioty związane z przemysłem tytoniowym (nawet jeśli wspomniane powiązania mają charakter marginalny lub historyczny) nie mogą otrzymać statusu obserwatora ani członka sojuszu.

Jak dotąd żadna z grup reprezentujących osoby bezpośrednio dotknięte środkami podjętymi na rzecz ograniczania konsumpcji tytoniu nie została uznana za kwalifikującą się do uzyskania statusu obserwatora lub członkostwa w Sojuszu. Dotyczy to również niezależnych grup reprezentujących osoby palące i stosujące bezpieczniejsze wyroby nikotynowe.

Zamknięty charakter posiedzeń COP

Przedstawiciele mediów muszą złożyć wniosek o akredytację nie później niż 60 dni przed spotkaniem, wraz z oświadczeniem, że nie mają żadnych powiązań o charakterze finansowym, pracowniczym lub zawodowym z branżą tytoniową, ani z żadnym podmiotem działającym na rzecz jej interesów.

W trakcie negocjacji warunków FCTC (lata 2000–2003) oraz na pierwszych trzech posiedzeniach COP, publiczność mogła swobodnie obserwować obrady. Z czasem decyzją stron wykluczono ogół społeczeństwa i media ze wszystkich posiedzeń plenarnych poza posiedzeniem w dniu otwarcia. Obrady nie są transmitowane publicznie, ani wyświetlane w późniejszym terminie. Jedynym wyjątkiem było wirtualne posiedzenie z 2021 r., podczas którego transmitowano sesję otwierającą i zamykającą, a nagrane wcześniej oświadczenia stron i obserwatorów zostały udostępnione w Internecie.^{xvii}

Poziom poufności i kontroli towarzyszący COP byłby nie do przyjęcia dla stron innych konwencji.^{xviii} W przypadku posiedzeń pozostałych agencji ONZ, w tym Komisji Praw Człowieka, Komisji ds. Środków Odurzających, konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES) oraz posiedzenia COP w sprawie zmian klimatu, wygląda to zupełnie inaczej. Posiedzenia prowadzone w ramach wspomnianych konwencji sprzyjają zaangażowaniu licznych organizacji społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych grup. I tak na przykład konferencja stron w sprawie zmian klimatu przyznała status obserwatora 3024 organizacjom pozarządowym i 154 organizacjom międzyrządowym, podczas gdy COP ramowej konwencji o ograniczeniu użycia tytoniu przyznała status obserwatora tylko 26 organizacjom pozarządowym i 28 organizacjom międzyrządowym.

Konferencja stron FCTC finansowana jest przez strony konwencji ze środków publicznych. W związku z tym należałoby dopilnować kwestii odpowiedzialności publicznej i przejrzystości podejmowanych działań. Na dzień dzisiejszy tak się nie stało. Brak transparentności działań COP powinien zostać zgłoszony stosownym organom rządowym zajmującym się kwestiami odpowiedzialności.

W jaki sposób można zaangażować się w COP

Organizacje spoza struktury COP mają bardzo znikome możliwości śledzenia przebiegu obrad i wnoszenia do nich swojego wkładu, co wyraźnie widać na przykładzie struktury i procesu posiedzenia COP.

Za działalność i decyzje COP odpowiadają strony konwencji. Na poziomie krajowym działalnością w zakresie COP zazwyczaj kieruje Ministerstwo Zdrowia, a czasami inne ministerstwa posiadające kompetencje do zajmowania się tematami pokrewnymi. Listę delegatów z poprzedniego spotkania konferencji stron, COP 9, można znaleźć [tutaj](#).^{xix} Z dużym prawdopodobieństwem wiele z tych osób będzie uczestniczyć również w COP 10.

Organizacje mogą zwracać się do przedstawicieli ministerstw odpowiedzialnych za ograniczanie konsumpcji tytoniu bezpośrednio lub za pośrednictwem parlamentarzystów. Parlamentarzyści często nie zdają sobie sprawy z wagi spotkań COP i nie znają stanowiska swojego rządu w sprawie FCTC. Organizacje mogą udzielić im informacji na temat kluczowych kwestii.

Każde z państw wyznacza centralny punkt kontaktowy, który pośredniczy w komunikacji między biurem FCTC a rządem krajowym. Punkty kontaktowe poszczególnych państw można znaleźć [tutaj](#): należy wybrać państwo z menu rozwijanego i kliknąć sprawozdanie za rok 2020. Punkt kontaktowy widnieje na pierwszej stronie.^{xx} Punkt kontaktowy może posłużyć za kanał komunikacji z rządem w kwestiach związanych z ograniczaniem konsumpcji tytoniu w ramach FCTC. Umożliwia również zadawanie pytań o aktualne plany i propozycje związane z konferencją stron, w sprawie których biuro FCTC komunikuje się z rządem.

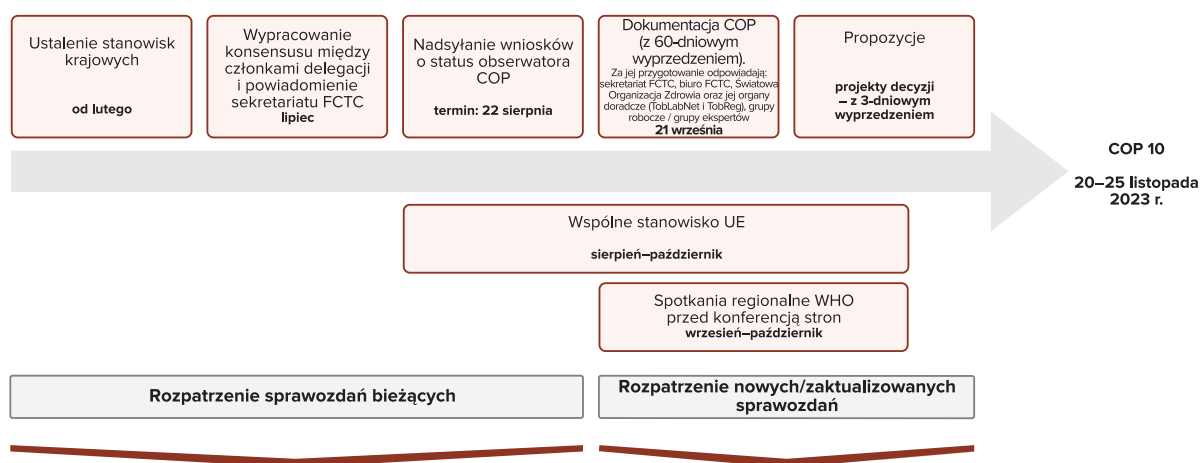
Organizacje mogą również przedstawić swoje poglądy IGO i NGO, które mają status obserwatora.

Środki masowego przekazu nie posiadają odpowiedniego poziomu wiedzy na temat ramowej konwencji o ograniczeniu użycia tytoniu i COP. Warto uświadomić im istotność kwestii omawianych podczas konferencji.

Organizacje mogą również komunikować się z sekretariatem FCTC za pośrednictwem portali społecznościowych poprzez kanał @FCTCofficial, a w trakcie wydarzenia również z wykorzystaniem hashtagów #COP10 i #COP10FCTC.

Strona internetowa COPWATCH <https://copwatch.info/> udostępnia aktualizacje na temat kwestii dotyczących COP, zarówno przed konferencją, jak i w jej trakcie.

Likely discussions at COP 10 regarding safer nicotine products

Agenda COP 10 zostanie ujawniona dopiero na 60 dni przed posiedzeniem. Warto jednak zaznaczyć, że porządek obrad jest w dużej mierze podporządkowany debatom nad sprawozdaniami zgłoszonymi podczas poprzednich COP oraz potencjalnym nowym propozycjom przedstawianym przez strony. Za przygotowanie agendy odpowiada biuro COP.

Kilka odroczonych punktów agendy ma związek z bezpieczniejszymi wyrobami nikotynowymi, takimi jak e-papierosy, snus, woreczki nikotynowe oraz produkty tytoniowe oparte na podgrzewaniu tytoniu. Są to m.in.: „Kompleksowe sprawozdanie dotyczące badań i dowodów związanych z nowymi i opracowywanymi wyrobami tytoniowymi, w szczególności produktami tytoniowymi opartymi na podgrzewaniu tytoniu”,^{xxi} sprawozdanie na temat „wyzwań związanych z nowymi i opracowywanymi wyrobami tytoniowymi oraz sposobów ich klasyfikacji”,^{xxii} oraz „sprawozdanie z postępów w odniesieniu do kwestii technicznych związanych z art. 9. i 10. ramowej konwencji WHO o ograniczeniu użycia tytoniu (dotyczy składu wyrobów tytoniowych, w tym fajek wodnych, tytoniu bezdymnego i produktów tytoniowych opartych na podgrzewaniu tytoniu, a także kwestii ujawniania wspomnianego składu)”.^{xxiii}

Postulaty, które mogłyby bezpośrednio wpłynąć na bezpieczniejsze wyroby tytoniowe, to: ściślejsza regulacja lub zakaz stosowania otwartych i konfigurowalnych systemów w e-papierosach; zakaz lub ograniczenie sprzedaży smaków, które rzekomo wydają się atrakcyjne dla nieletnich; ograniczenie dostępu do soli nikotynowych; określenie nowej definicji „dymu”, zgodnie z którą aerozole pochodzące z produktów tytoniowych opartych na podgrzewaniu tytoniu mogłyby zostać zaklasyfikowane jako dym.

Jest jeszcze kilka innych kwestii, które mogłyby zostać omówione podczas COP 10, a które są istotne z punktu widzenia branży bezpieczniejszych wyrobów tytoniowych, m.in. rozszerzenie definicji wyrobów tytoniowych, rozszerzenie zakresu kontroli reklamy i promocji wyrobów tytoniowych w

celu wprowadzenia zakazu lub ograniczenia sprzedaży tych wyrobów przez Internet, zachęcanie do stosowania strategii całkowitego zaprzestania sprzedaży tytoniu, takich jak ograniczenie dostępu do wyrobów nikotynowych, ograniczenie liczby punktów sprzedaży oraz zakaz nabywania wyrobów tytoniowych obejmujący osoby urodzone po konkretnym roku, a także kwestie praw człowieka oraz dyskusje na temat odpowiedzialności cywilnej i karnej producentów.

Dalsze informacje na temat projektu globalnego stanu redukcji szkód wywołanych paleniem tytoniu *Global State of Tobacco Harm Reduction* oraz punktów ujętych w dokumencie informacyjnym GSTHR, można uzyskać pod adresem info@gsthr.org

O nas: **Knowledge•Action•Change** (K•A•C) promuje redukcję szkód jako kluczową strategię zdrowia publicznego ugruntowaną w prawach człowieka. Zespół ma ponad czterdzieści lat doświadczenia w pracy nad redukcją szkód związanych z narkotykami, HIV, paleniem, zdrowiem seksualnym i więziennictwem. K•A•C prowadzi projekt *Global State of Tobacco Harm Reduction* (GSTHR), który zajmuje się mapowaniem rozwoju i zastosowania redukcji szkód wywołanych paleniem tytoniu, dostępności i działań regulacyjnych dotyczących bezpieczniejszych wyrobów nikotynowych, a także powszechności palenia i powiązanej z nim śmiertelności, w ponad 200 krajach i rejonach na całym świecie. Wszelkie informacje i bieżące dane można znaleźć na <https://gsthr.org>

Nasi sponsorzy: Projekt GSTHR jest współfinansowany przez **Foundation for a Smoke Free World**, niezależną, globalną organizację non-profit 501(c)(3) z siedzibą w USA. Zgodnie z warunkami umowy dofinansowania, Fundacja nie uczestniczyła w opracowywaniu treści projektu i wszelkich uzyskanych w jego ramach wyników.

- i GSTHR. (2021). *The Framework Convention on Tobacco Control (FCTC) Conference of the Parties (COP): An explainer* (GSTHR Briefing Papers). Global State of Tobacco Harm Reduction. <https://gsthr.org/briefing-papers/september-2021/>.
- ii World Health Organization. (2003a). *WHO Framework Convention on Tobacco Control, updated reprint 2004, 2005*. World Health Organisation. <https://fctc.who.int/who-fctc/overview>.
- iii World Health Organization. (2003b). *WHO Framework Convention on Tobacco Control, updated reprint 2004, 2005 (full text)*. World Health Organisation. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42811/9241591013.pdf;jsessionid=B3ED8F2675DC120D9C5E70F95D42F821?sequence=1>.
- iv Treaty instruments. (2013, 2014, 2017). WHO Framework Convention on Tobacco Control. <https://fctc.who.int/who-fctc/overview/treaty-instruments>.
- v Parties. (2021, marzec 3). WHO Framework Convention on Tobacco Control. <https://fctc.who.int/who-fctc/overview/parties>.
- vi Secretariat of the WHO FCTC. (2007). WHO Framework Convention on Tobacco Control. <https://fctc.who.int/secretariat>.
- vii WHO FCTC knowledge hubs. (2014). WHO Framework Convention on Tobacco Control. <https://fctc.who.int/coordination-platforms/knowledge-hubs>.
- viii WHO Framework Convention on Tobacco Control. (2021a). *Comprehensive report on research and evidence on novel and emerging tobacco products, in particular heated tobacco products, in response to paragraphs 2(a)–(d) of decision FCTC/COP8(22)* [Conference of the Parties to the WHO Framework Convention On Tobacco Control. Ninth session. Geneva, Switzerland, 8–13 November 2021. Provisional agenda item 4.2.]. UN Tobacco Control. https://untobaccocontrol.org/downloads/cop9/main-documents/FCTC_COP9_9_EN.pdf.
- ix WHO Study Group on Tobacco Product Regulation. *Report on the scientific basis of tobacco product regulation: Seventh report of a WHO study group*. (Nr 1015; WHO Technical Report Series). (2019). World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/329445/9789241210249-eng.pdf>.
- x WHO Tobacco Laboratory Network (TobLabNet). (2022). World Health Organization. <https://www.who.int/groups/who-tobacco-laboratory-network>.
- xi Bureau of the Conference of the Parties. (2023). WHO Framework Convention on Tobacco Control. <https://fctc.who.int/who-fctc/governance/bureau-of-the-conference-of-the-parties>.
- xii Bureau of the Conference of the Parties, 2023.
- xiii International intergovernmental organizations accredited as observers to the COP. (2023). WHO Framework Convention on Tobacco Control. <https://fctc.who.int/who-fctc/governance/observers/international-intergovernmental-organizations>.
- xiv Observers to the Conference of the Parties. (2023). WHO Framework Convention on Tobacco Control. <https://fctc.who.int/who-fctc/governance/observers>.
- xv Nongovernmental organizations accredited as observers to the COP. (2023). WHO Framework Convention on Tobacco Control. <https://fctc.who.int/who-fctc/governance/observers/nongovernmental-organizations>.
- xvi Global Alliance for Tobacco Control. (2022, styczeń 25). NCD Alliance. <https://ncdalliance.org/global-alliance-for-tobacco-control>.

- xvii WHO FCTC Secretariat. (2023). YouTube. <https://www.youtube.com/@whofctcsecretariat812/videos>.
- xviii Bates, C. (2021, listopad 8). The WHO tobacco control treaty meetings are closed bubbles of cultivated groupthink – a comparison with the UN climate change treaty. *The Counterfactual*. <https://clivebates.com/the-who-tobacco-control-treaty-meetings-are-closed-bubbles-of-cultivated-groupthink-a-comparison-with-the-un-climate-change-treaty/>.
- xix WHO Framework Convention on Tobacco Control. (2021b, listopad 8). *List of participants*. Ninth Session of the Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Geneva, Switzerland. <https://untobaccocontrol.org/downloads/cop9/additional-documents/COP9-List-of-Participants.pdf>.
- xx WHO Framework Convention on Tobacco Control. (2016). *WHO FCTC Implementation Database* [Reports]. <https://untobaccocontrol.org/impldb/>.
- xxi WHO Framework Convention on Tobacco Control, 2021a.
- xxii WHO Framework Convention on Tobacco Control, Convention Secretariat. (2021). *Challenges posed by and classification of novel and emerging tobacco products* [Conference of the Parties to the WHO Framework Convention On Tobacco Control. Ninth session. Geneva, Switzerland, 8–13 November 2021. Provisional agenda item 4.2.]. UN Tobacco Control. https://untobaccocontrol.org/downloads/cop9/main-documents/FCTC_COP9_10_EN.pdf.
- xxiii WHO. (2021). *Progress report on technical matters related to Articles 9 and 10 of the WHO FCTC (Regulation of contents and disclosure of tobacco products, including waterpipe, smokeless tobacco and heated tobacco products)* [Conference of the Parties to the WHO Framework Convention On Tobacco Control. Ninth session. Geneva, Switzerland, 8–13 November 2021. Provisional agenda item 4.2.]. UN Tobacco Control. https://untobaccocontrol.org/downloads/cop9/main-documents/FCTC_COP9_8_EN.pdf.